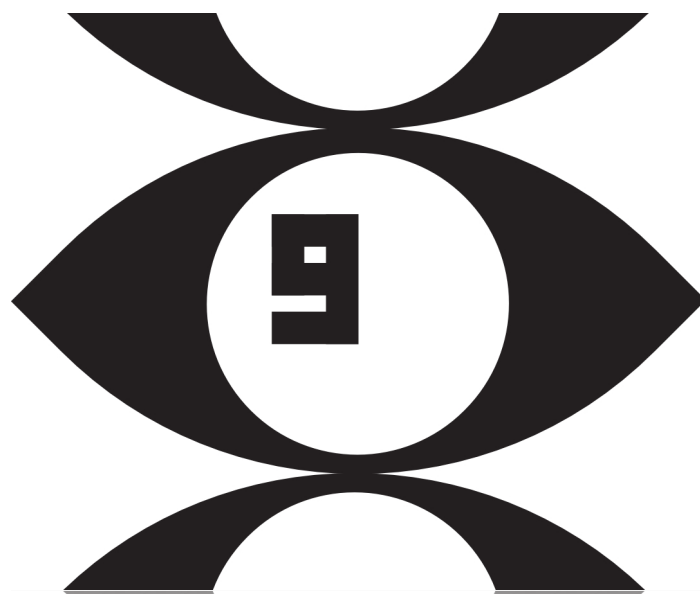

9. SEMINARIUM NAUKOWE SEKCJI SOCJOLOGII ZDROWIA I MEDYCYNY PTS

TEMAT:

**Program profilaktyki depresji i samobójstw
dla osób po 60 r.ż. opiekujących się osobami z
zaburzeniami otępiennymi**

Termin: 14.06.2024 r., godz. 17.00-18.30, online

Link do spotkania na platformie Google Meet:

<https://meet.google.com/uzc-fhyb-hjb>

Organizator

Zarząd Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny PTS

dr hab. n. społ. Małgorzata Synowiec-Piłat

dr n. hum. Krzysztof Puchalski

dr n. społ. Agnieszka Borowiec

Program Seminarium

Program profilaktyki depresji i samobójstw skierowany do osób powyżej 60 roku życia zajmujących się osobami z zaburzeniami otępiennymi

(czas wystąpienia: 40 minut)

dr hab. Katarzyna Dąbrowska, dr hab. Łukasz Wieczorek

Zakład Socjologii Zdrowia i Badań nad Uzależnieniami,
Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

Streszczenie:

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 r. ponad jedna czwarta polskiego społeczeństwa była w wieku powyżej 60 lat, a proces starzenia się populacji postępuje w Polsce od dawna. Aż 92% chorych przebywa w domach w trakcie choroby, a opiekę nad nimi najczęściej sprawują najbliżsi krewni (Gustaw, 2008), którzy bardzo często są seniorami. W badaniach prowadzonych przez Gustaw z zespołem (2008) ustalono, że ponad połowa badanych opiekunów zajmuje się chorym przez 7 dni w tygodniu, a tylko 11% korzysta z pomocy płatnych opiekunów. Badanie EX-ON pokazało, że około 1/3 osób, które sprawują opiekę nad chorym, są jego jedynymi opiekunami. Ponad połowa badanych w ogóle nie korzysta z żadnych form wsparcia (Gabryelewicz i inni, 2006).

Sytuacja, w której znajduje się opiekun osoby przewlekle chorej, jest sytuacją nadzwyczajną, która nadwyręża zasoby psychiczne, zdrowotne i finansowe opiekuna (Schulz i inni, 1995; Schwarzwald, 2002). Całodobowa opieka, brak snu i nadmiar obowiązków sprzyjają zmęczeniu (Mace&Rabins, 2005), a nawet depresji (Terelak, 2001). Częstość występowania depresji u opiekunów osób przewlekle chorych szacowana jest w przedziale od 14% do nawet 70–80% (O'Rourke, 2005).

Rosengard i Folkman (1997) byli pierwszymi badaczami, którzy opisali zjawisko myśli samobójczych wśród opiekunów osób przewlekle chorych. Chodziło o mężczyzn

opiekujących się partnerami chorującymi na AIDS, spośród których 34% miało myśli samobójcze. Myśli samobójcze i śmierci samobójcze odnotowano wśród opiekunów osób chorujących na schizofrenię, raka oraz mających objawy demencji (O'Dwyer i inni, 2016; Kageyama i inni, 2018; Meyer i inni, 2013). Systematyczny przegląd badań O'Dweyera i innych (2021) pokazał, że opiekunowie osób chorych są w grupie ryzyka jeśli chodzi o myśli i próby samobójcze. Co istotne, autorzy nie znaleźli opisu żadnej interwencji dedykowanej tej grupie, choć dwa badania pokazały, że myśli samobójcze u opiekunów dzięki interwencji podlegają modyfikacji.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, w ramach środków Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, finansowanego przez Ministra Zdrowia interdyscyplinarny zespół naukowców i praktyków z Instytutu Psychiatrii i Neurologii, wykorzystując również wiedzę o zidentyfikowanych w literaturze czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących, przygotował *Program profilaktyki depresji i samobójstw skierowany do osób powyżej 60 roku życia zajmujących się osobami z zaburzeniami otępiennymi*.

W wystąpieniu zaprezentowane zostaną podstawy teoretyczne, które służyły za punkt wyjścia do powstania programu, sam program oraz wstępne wnioski z pilotażu programu.

**SEMINARIUM NAUKOWE
SEKCJI SOCJOLOGII
ZDROWIA I MEDYCyny
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
SOCJOLOGICZNEGO**

Sylwetki naukowe Referentów:

dr hab. n. med. i n. o zdr. Katarzyna Dąbrowska

jest absolwentką Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła również Podyplomowe Studium Public Relations pod patronatem naukowym Instytutu Filozofii i Socjologii PAN oraz Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych UW. W Zakładzie Socjologii Zdrowia i Badań nad Uzależnieniami, w warszawskim Instytucie Psychiatrii i Neurologii, pracuje od 1999 roku. W tym czasie obroniła pracę doktorską z zakresu socjologii w Polskiej Akademii Nauk oraz uzyskała stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Swoje zainteresowania koncentruje wokół kontekstu społecznego i kulturowego zjawiska uzależnienia oraz rozmaitych zagadnień związanych z leczeniem osób uzależnionych. Brała udział w kilkudziesięciu projektach badawczych krajowych i międzynarodowych, zarówno jako ich kierownik, jak i główny wykonawca. Jest autorką blisko 100 artykułów o charakterze naukowym i popularno-naukowym. Obecnie w gronie innych specjalistów pracuje nad programem profilaktyki depresji i samobójstw kierowanym do osób po 60 roku życia opiekujących się osobami z zaburzeniami otepiennymi.

ORCID: 0000-0001-6779-1853

dr hab. n. med. i n. o zdr. Łukasz Wieczorek

absolwent Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, od 2008 roku związany jest z Zakładem Socjologii Zdrowia i Badań nad Uzależnieniami. Jego główne zainteresowania naukowe skupiają się wokół szeroko pojętej polityki wobec alkoholu, narkotyków i hazardu oraz motywów używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. Interesuje się również społeczną historią używania substancji psychoaktywnych, co pozwala na głębsze zrozumienie współczesnych problemów związanych z uzależnieniami i ich wpływem na społeczeństwo. Jest autorem licznych publikacji, które ukazały się zarówno w czasopiśmie polskich, jak i międzynarodowych, przyczyniając się do rozwoju wiedzy na temat problematyki uzależnień. W trakcie swojej kariery naukowej pełnił rolę kierownika wielu projektów badawczych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych, co zaowocowało budowaniem i wzmocnieniem współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze badań nad uzależnieniami.

ORCID: 0000-0002-9636-3695

ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W SEMINARIUM!